

IMATRAN SEUDUN YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUMAN ARVIOINTI 2025

9.3.2026

Sisällys

1 JOHDANTO.....	4
2 IMATRAN SEUDUN YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO	4
2.1 Toimintaympäristö	4
2.1.1 Toimialue ja toimitilat.....	4
2.1.2 Valvonnan voimavarat.....	4
2.2 Toiminta vuonna 2025.....	6
2.2.1 Viranhaltijoiden pätevyys ja osaamisen varmistaminen	6
2.2.2 Valvonnan ja tietojärjestelmien kehittäminen	6
2.2.3 Yhteiset painopistealueet vuodelle 2025	7
2.2.4 Viestintä.....	8
2.2.5 Häiriötilanteet.....	8
2.2.6 Valvonnan hyvät käytännöt, poikkeamat, kehittämiskohteet ja auditoinnit.....	9
3 SEKTORIKOHTAISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN 2025	10
3.1 Elintarvikevalvonta	10
3.1.1 Elintarvikevalvonnan painopisteet vuonna 2025	10
3.1.2 Kohteet, tarkastukset, näytteenotto, valvonnan kattavuus ja todetut puutteet	10
3.1.3 Suunnitelman ulkopuolinen valvonta.....	12
3.1.4 Valvonnan voimavarojen riittävyys	12
3.1.5 Elintarvikevalvonnan tulot.....	12
3.2 Terveystensuojelu	13
3.2.1 Terveystensuojeluvalvonnan painopisteet vuonna 2025	13
3.2.2 Suunnitelmallisen valvonnan kattavuus, tarkastukset, näytteenotto ja tarkastusten määrän kehittyminen	14
3.2.3 Suunnitelman ulkopuolinen valvonta.....	15
3.2.4 Valvonnan voimavarojen riittävyys ja valvonnan toteutumisen arviointi.....	16
3.2.5 Terveystensuojelun tulot.....	17
3.3 Tupakkalain mukainen valvonta.....	17
3.3.1 Tupakkavalvonnan painopisteet vuonna 2025 ja niiden toteutuminen	17
3.3.2 Suunnitelmallisen valvonnan kattavuus, tarkastukset, näytteenotto ja tarkastusten määrän kehittyminen	19
3.3.3 Suunnitelman ulkopuolinen valvonta.....	20
3.3.4 Valvonnan voimavarojen riittävyys ja toiminnan kehittämistarpeet.....	20
3.3.5 Tupakkavalvonnan tulot	20
3.4 Lääkelain mukainen valvonta	21
3.5 Eläinlääkintähuolto.....	21
3.5.1 Eläinlääkintähuollon oleelliset painopisteet vuonna 2025	21

3.5.2 Eläinlääkäripalvelut	22
3.5.3 Eläinsuojelu.....	22
3.5.4 Muut viranomaistehtävät.....	23
3.5.5 Eläinlääkintähuollon tulot.....	23
3.5.6 Voimavarojen riittävyys.....	23

Valvontasuunnitelman toteumaraportissa käytetyt lyhenteet ja niiden selitykset

Avi	Aluehallintovirasto
ESAVI	Etelä-Suomen aluehallintovirasto, lopetti 31.12.2025
STM	Sosiaali- ja terveysministeriö
MMM	Maa- ja metsätalousministeriö
Oiva	Elintarvikevalvontatietojen julkistamisjärjestelmä
VYHA	Ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkötietojen hallintajärjestelmä
VATI	Ympäristöterveydenhuollon keskitetty toiminnanohjaus ja tiedonhallintajärjestelmä
ILPPA	Sähköinen ympäristöterveydenhuollon asiointipalvelu (lupa- ja ilmoitusasiat)
RYMY	Ruokamyrkytyssepidemioiden ilmoitusjärjestelmä
VASU	Elintarvikeketjun monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma
KAS-ELY	Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, lopetti 31.12.2025
KAS-EVK	Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus, aloitti 1.1.2026
LVV	Lupa- ja valvontavirasto, aloitti 1.1.2026
YM	Ympäristöministeriö
htv	Henkilötyövuosi = 220 henkilötyöpäivää

Elintarvikevalvonnassa Oiva-arvosanat:

A= oivallinen (Toiminta on vaatimusten mukaista.)

B= hyvä (Toiminnassa on pieniä epäkohtia, jotka eivät heikennä elintarviketurvallisuutta eivätkä johda kuluttajaa harhaan.)

C= korjattavaa (Toiminnassa on epäkohtia, jotka heikentävät elintarviketurvallisuutta tai johtavat kuluttajaa harhaan. Epäkohdat on korjattava määräajassa.)

D= huono (Toiminnassa on epäkohtia, jotka vaarantavat elintarviketurvallisuutta tai johtavat kuluttajaa vakavasti harhaan tai toimija ei ole noudattanut annettuja määräyksiä. Epäkohdat on korjattava välittömästi.)

VATI-lomakkeissa käytetään terveysvalvonnan osalta seuraavaa arvosteluasteikkoa:

A = Vaatimustenmukainen (ei toimenpiteitä)

B = Vähäisiä puutteita (ohjaus ja neuvonta)

C = Vaatimustenvastainen (kehotus)

D = Vaatimustenvastainen (hallintopakko)

1 JOHDANTO

Imatran seudun ympäristöterveydenhuollossa on tehty yhteinen valvontasuunnitelma ohjelmakaudelle 2025–2028. Valvontasuunnitelma on laadittu keskusvirastojen yhteisen valvontaohjelman ohjaamana.

Vuosittain tehtävässä valvontasuunnitelman toteuman arvioinnissa arvioidaan mm. suunnitellun toiminnan ja tarkastusten kattavuutta, tehtyjen tarkastusten ja otettujen näytteiden määrää suhteessa suunniteltuun sekä valvonnasta saatuja tuloja ja niiden kohdentumista. Valvonnan toteumasta tehtyä arviointia hyödynnetään valvonnan kehittämisessä, valvonnan toimivuuden varmistamisessa sekä seuraavien vuosien suunnitelmien laadinnassa. Arvioitavat osa-alueet on tarkemmin määritelty valvontaohjelmassa sekä -suunnitelmassa.

Mikäli suunnitelmassa asetettuja tavoitteita ei ole saavutettu, tulee valvontaviranomaisen selvittää miksi tavoitteita ei ole saavutettu ja ratkaista millä toimenpiteillä niihin jatkossa päästään.

Valvontasuunnitelman toteuma on käsiteltävä vuosittain ympäristöterveydenhuollosta päättävässä toimielimessä ja toimitettava Ruokavirastoon maaliskuun loppuun mennessä. Elintarvikevalvonnan ja eläinlääkintähuollon osalta pyydyt tiedot on talletettu Ruokaviraston Pikantti ekstranetin työtilaan helmikuun loppuun mennessä.

2 IMATRAN SEUDUN YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO

2.1 Toimintaympäristö

2.1.1 Toimialue ja toimitilat

Imatran seudun ympäristötoimen toimialue käsittää ympäristöterveydenhuollon viranomaistehtävien sekä kunnallisten eläinlääkäripalvelujen osalta Imatran kaupungin, Parikkalan, Rautjärven ja Ruokolahden kunnat.

Imatran kaupunki on isäntäkunta ja osana Imatran kaupungin organisaatiouudistusta ympäristötoimi siirtyi vuonna 2025 osaksi Elinkeino ja maankäyttö vastuualueetta ja siellä osaksi lupa- ja valvontapalveluita. Ympäristöterveydenhuollon viranomaisena toimii kuusijäseninen Imatran seudun ympäristölautakunta, jossa on edustus kaikista seudun kunnista. Ympäristöterveysvalvonnan toimistotilat sijaitsevat Imatran kaupungintalolla, jonka toimipiste muutti marraskuussa 2025 osoitteeseen Tainionkoskentie 14.

Eläinlääkäripalvelujen tuottamista varten ympäristötoimella on toimitilat Parikkalassa ja Ruokolahdella.

2.1.2 Valvonnan voimavarat

Laki ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta edellyttää, että kuntien on järjestettävä ympäristöterveydenhuolto sellaisessa yksikössä, jossa ympäristöterveydenhuollon tehtävien hoitamiseen on käytettävissä vähintään 10 henkilötyövuotta.

Imatran seudun ympäristötoimessa oli valvontasuunnitelman hyväksymishetkellä helmikuussa 2025 käytössään 5 ympäristöinsinööriä virkaa. Ympäristötoimeen perustettiin vuoden 2023 alusta uusi ympäristöpäällikön virka ja ympäristöpäällikkö aloitti huhtikuussa 2023. Ympäristöpäällikkö vastaa koko ympäristötoimen johtamisesta ja kehittämisestä ja toimii terveysvalvonnan esihenkilönä.

Valvontaeläinlääkärin virasta 0,3 htv:ta oli kohdennettu eläinlääkintähuollon esimiestehtäviin, eläinlääkäripalveluihin sekä eläinperäisen alkutuotannon valvontaan ja 0,7 htv:ta eläinsuojeluun ja

eläintautivalvontaan. Syksyllä esimiestehtävät poistettiin valvontaeläinlääkäriin virasta ja siirrettiin uudelle esihenkilölle. Samalla valvontaeläinlääkäriin työkuva muutettiin siten, että se koostuu 0,95 htv:n osalta eläinten hyvinvoinnin ja terveyden valvonnasta ja 0,05 htv:n osalta eläinperäisen alkutuotannon valvonnasta. Valvontaeläinlääkäri oli alkuvuodesta virkavapaalla 4 kk ja irtisanoutui toukokuussa. Kevään ajan hänellä oli osan ajasta viransijaisia ja uusi kokoaikainen valvontaeläinlääkäri aloitti virassa elokuussa.

Praktikkoeläinlääkäreiden virkoja on viisi, ja kolme vakituista eläinlääkäriä oli töissä koko vuoden. Vuoden aikana yhden viran viranhaltija vaihtui. Yksi eläinlääkäreistä oli koko vuoden virkavapaalla, viralle saatiin määräaikainen sijainen vuoden ensimmäiselle puoliskolle ja lisäksi yksi määräaikainen eläinlääkäri teki valtaosan vuoden viikonloppupäivystyksistä. Kesällä eläinlääkintähuollossa oli kaksi viransijaista, loppuvuodesta sijaisia saatiin harvakseltaan.

Lokakuun alussa aloitti uusi viranhaltija, jonka tehtäviin kuuluu eläinlääkintähuollon esihenkilö- ja hallintotehtävät 0,6 htv sekä praktiikka 0,4 htv. Vuoden 2025 loppuun asti viranhaltija teki 50 % työaika keskittyen esihenkilö- ja hallinnollisiin tehtäviin kuten eläinlääkintälainsäädännön aiheuttamien muutosten valmisteluun.

Eläinlääkintähuollossa on lisäksi yksi vakituinen vastaanottoavustajan toimi Parikkalan vastaanotolla. Ruokolahden vastaanotolla oli töissä toinen avustaja 80%:n työsuhteessa.

Ympäristöterveydenhuollon toimistopalveluihin oli vuonna 2025 käytettävissä 0,8 htv.

Lomien ja muiden poissaolojen ajan viranhaltijat toimivat toistensa sijaisina ennalta sovitun työnjaon mukaisesti. Praktikkoeläinlääkäreille saatiin järjestettyä lomasijaisia kohtalaisesti.

Seuraavassa taulukossa ympäristöterveydenhuollon vuodelle 2025 suunnitellut ja käytössä olleet henkilövoimavarat on esitetty ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkötietojen hallintajärjestelmässä (Vyha) käytettävän jaottelun mukaisesti.

	Suunniteltu resurssi (htv)	Toteutunut resurssi (htv)
Terveydensuojelun valvonta	2,85	2,9
Tupakkalain valvonta	0,2	0,2
Elintarvikevalvonta	2,1	2,0
Eläinlääkintähuolto	5,0	5,3
Eläinsuojeluvalvonta	0,65	0,65
Eläintautivalvonta	0,05	0,05
Avustava työ¹	2,8	2,6
Ympäristöterveydenhuollon johtaminen²	0,65	0,65
Yhteensä	14,30	14,45

¹ Sisältää toimistopalvelut sekä eläinlääkintähuollon vastaanottoavustajien resurssit

² Sisältää terveystalouden sekä eläinlääkintähuollon esimiestehtävät

Valvonnan voimavarojen riittävyyttä on tarkasteltu sektorikohtaisesti myöhemmissä luvuissa. Yleisesti ottaen voidaan kuitenkin todeta, että valvontayksikön koko nykyisellään on niin pieni, että ympäristöterveydenhuollon tehtävien hoitaminen laadukkaasti kaikissa tilanteissa on haastavaa esim. pitkittyneissä ja laajoissa häiriötilanteissa. Häiriötilannetoiminnan ja osaamisen

varmistamiseksi asioita on käsitelty säännöllisesti yhteisissä kokouksissa. Valvonnan suunnitteluun, raportointiin sekä hallinnollisiin tehtäviin menee pienessä yksikössä suhteellisesti suuri osuus työajasta.

2.2 Toiminta vuonna 2025

2.2.1 Viranhaltijoiden pätevyys ja osaamisen varmistaminen

Kouluttautuminen ja osaamisen muu ylläpito on merkittävä osa työtä ja oleellista kaikille viranhaltijoille. Varsinaisten koulutusten lisäksi ammattitaidon edistämiseen kuuluvat keskusviranomaisten työnohjauspäivät, malliasiakirjoihin ja ohjeisiin perehtyminen sekä muu omaehtoinen pätevyyden lisääminen. Lainsäädännöstä, uusien valvontasektorien ja kohdetyyppien valvonnasta ja valvonnan uusista menetelmistä sekä hallintomenettelyistä tarvitaan koulutusta säännöllisesti.

Terveysvalvonnan valvontahenkilöstö sai ulkopuolisen tahon järjestämää koulutusta vuoden 2025 aikana yhteensä 42,6 päivää, mikä on keskimäärin 7 koulutuspäivää/henkilö (6 henkilöä osallistui koulutuksiin). Noin puolet tästä oli keskusvirastojen tai vastaavien tahojen järjestämää työnohjausta ja muita tilaisuuksia. Koulutus oli suurimmaksi osin etäkoulutusta ja osittain lähikoulutusta.

Eläinlääkärit ovat kouluttautuneet keskimäärin 4,5 päivää/ henkilö. Suurin osa osallistui eläinlääkäripäiville ja muut koulutukset ovat olleet lähinnä etäkoulutuksia.

2.2.2 Valvonnan ja tietojärjestelmien kehittäminen

Imatran seudun ympäristötoimessa on vuonna 2019 otettu käyttöön LaatuNet-laadunhallintajärjestelmä ja ympäristöterveydenhuollon laatujärjestelmää kehitetään yhdessä Lappeenrannan yksikön kanssa.

Valtakunnallisen valvontatietojärjestelmän (VATI) toiminnassa on vielä puutteita. Tärkeänä kehityskohteena olisi valvonnan toteuman raportit. Järjestelmästä tulisi saada edellisen vuoden toteutumat ja muut raportit helposti ilman erillistä käsityötä. Nykyisellään tietoja joutuu keräämään ja koostamaan usealta raportilta. Tämä kehityskohde vapauttaisi työaikaa varsinaiseen valvontatyöhön. Huomattavana puutteena on, että Vati järjestelmä ei ole arkistokelpoinen ja sinne ei voi pääsääntöisesti tallettaa salassa pidettäviä tietoja. Kohteiden saaminen kartalle olisi tarpeellista esim. erilaisissa häiriötilanteissa ja lausuntoja valmistellessa. Tämä ominaisuus puuttuu vielä Vatista. Toimijoita kannustettiin tekemään ilmoitukset Vatin Ilppa -palvelun kautta, mutta käytännössä jouduttiin vielä jonkin verran lähettämään asiakkaille omia lomakkeita.

Kohteiden eli toimintojen osalta tiedot saatu Vatin eri raporteilta, valittuna vuosi 2025. Ruokavirasto löysi loppuvuonna 2025 virheitä mm. vuosisuunnitelma raportilta ja joitakin osioita on sen jälkeen poistettu (mm. tee-se-itse). Ruokavirastolta tuli 21.1–26 tietoa Vat_QV010 ja 011 Oiva raporttien tulokset ja rivikohtaisten tulosten raporttien virheistä, myös muissa raporteissa on havaittu virheitä ja osa on vielä korjaamatta. Emme ota vastuuta Vatin raporttien mahdollisista virheistä.

Ympäristöterveydenhuollon sähköisessä ilppa-ilmoituspalvelussa on toimijoiden tai asiakkaiden mahdollista tehdä ilmoitus sairastumisesta tai muusta terveyshaittaepäilystä, jonka epäillään aiheutuneen elintarvikkeesta, talousvedestä tai uimavedestä. Haitta voi olla esim. vierasesine elintarvikkeessa tai joitain poikkeavaa talousvedessä. Tätä kautta olemme saaneet muutamia asiakkaiden ilmoituksia elintarvikkeisiin liittyen.

Talousveteen liittyvät ilmoitukset häiriötilanteista ja yhteenvedot voi lähettää Vatista suoraan aluehallintovirastolle, sosiaali- ja terveysministeriöön ja Valviran terveydensuojeluun. Tämä on hyvä toiminnallisuus.

Imatran seudun ympäristötoimi osallistuu Vatin kehittämisen kustannuksiin ja on mukana vaikuttamassa kehitystyöhön kuntarahoituksen verkostossa.

2.2.3 Yhteiset painopistealueet vuodelle 2025

Ympäristöterveydenhuollon valvontaohjelmassa kaudelle 2025–2028 on asetettu teemaksi vaikuttava valvonta ja ydintehtävät ja näitä voidaan edistää toteuttamalla seuraavia: tietoperusteinen valvonta, osaaminen ja varautuminen. Seuraavassa on esitetty vuodelle 2025 asetetut valvonnan yhteiset painopistealueet ja niiden toteutuminen.

Tietoperusteinen valvonta

Valvontaohjelman tavoitteella korostetaan valvontaa harjoittavien viranomaisten tehtävää huolehtia valvonnan tietopohjan luotettavuudesta ja valvonnan tietojärjestelmiin kuten Vatiin kirjatun valvontatiedon oikeellisuudesta. Henkilötietojen käsittelyssä on huomioitava, että tietojen on oltava täsmällisiä ja tarvittaessa päivitettyjä. VATI-valvontajärjestelmän tietojen ajan tasalla pitäminen vaatii jatkuvaa tietojen ylläpitämistä.

Tavoitteella tarkoitetaan myös valvonnassa syntyneiden tietojen hyödyntämistä valvontayksikön toiminnassa, toiminnan seurannassa ja sen jatkuvassa parantamisessa. Tämä tarkoittaa sitä, että valvonnan tiedoilla on vaikutusta valvontaan ja valvonnan toimintatapoihin. Esimerkkinä valvonnassa kertynyt tieto vaikuttaa kohteen tarkastustiheyteen ja tarkastettavien asioiden painotuksiin.

Osaaminen

Ympäristöterveydenhuollon toimintaympäristö on poikkeuksellisen laaja, monialainen ja alati muuttuva. Haasteellisessa toimintaympäristössä monipuolisen osaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen on keskeisessä roolissa tehtävien toteuttamiseksi laadukkaasti ja tehokkaasti.

Ympäristöterveydenhuollon valvontaviranomaiset käyttävät toiminnassaan julkista valtaa. Kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia, ja viranomaisen tulee toimia lain määrittelemissä rajoissa. Jokaisella viranhaltijalla on velvollisuus osata muun muassa lainsäädännön soveltamiseen, viranomaisten tehtäviin ja hallinnollisiin prosesseihin liittyvät tiedot ja taidot.

Lainsäädännön ja sen tulkintaa ohjaavien soveltamisohjeiden lisäksi ympäristöterveydenhuollon jokapäiväisessä viranomaistyössä tulee hallita myös ammatillinen, substanssiin liittyvä tieto sekä toimintaympäristö. Näiden lisäksi keskeisenä osaamisalueena on myös hyvät vuorovaikutustaidot.

Yksikössä huolehditaan perehdyttämisestä, mahdollistetaan osaamisen jatkuva kehittäminen ja kannustetaan viranhaltijoita omatoimiseen tiedon hakemiseen sekä uuden oppimiseen.

Ympäristötoimi jatkaa aktiivista yhteistyötä lähialueiden ympäristöterveydenhuollon viranhaltijoiden kanssa ja jakaa hyviä käytänteitä ja tietoja. Yhteistyömuotoja ovat mm. säännölliset tapaamiset niin tarkastajien, eläinlääkärien kuin terveysvalvonnan johtajienkin kesken sekä yhteiset työohjaus- ja keskustelutilaisuudet.

Ympäristöterveydenhuollon tehtävät edellyttävät säännöllistä vuoropuhelua ja yhteistyötä eri viranomaisten (mm. peruskunnat, rakennusvalvonta, ympäristönsuojelu, työsuojelu, pelastuslaitos, verohallinto, poliisi, maankäyttö, ELY-keskus eli nykyinen Elinvoimakeskus ja LVV) kesken.

Varautuminen

Tavoitteena on tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen kaikissa tilanteissa. Varautumista on ylläpidettävä jatkuvasti ja aiempien häiriötilanteiden oppeja on tärkeä hyödyntää. Häiriötilanteen jälkeen on tehtävä arviointi toiminnan onnistumisesta ja havaituista haasteista ja tarvittaessa

muokattava suunnitelmaa. Eri tahojen ja viranomaisten vastuut sekä velvoitteet on selvitettävä ennakoita ja kuvattava suunnitelmassa. Suunnitelma yhteensovitetään tarpeen mukaan toimialueen muiden sidosryhmien valmiussuunnitelman kanssa.

Kunnan elintarvikevalvontaviranomaisen ja terveydensuojeluviranomaisen on ennalta varauduttava elintarvikkeiden ja veden välityksellä leviäviin epidemioihin ja sovittava niitä koskevan selvitystyön järjestämisestä. Ympäristöterveydenhuollon lainsäädäntö velvoittaa viranomaisia ja toimijoita laatimaan suunnitelmia varautumisesta häiriötilanteisiin (EL 24 §, 27 §, EtL 18, 67–70 §, TsL 8 §, valvonta-asetus (EU) 2017/625 art 115, epidemian selvitys valtioneuvoston asetus 1365/2011).

Vaikka viranomaistoimin vastustettaviin eläintauteihin varautumisessa päävastuu on Ruokavirastolla ja aluehallintovirastoilla (v. 2026 alkaen Lupa- ja valvontavirastolla), on valvontayksiköiden huomioitava omassa varautumisessaan näihin tehtäviin kuuluvat kunnaneläinlääkäriin velvoitteet.

Ympäristöterveydenhuolto osallistuu valtakunnallisiin tai alueellisiin valmiusharjoituksiin. Yhteistyökuntien ja muiden yhteistyötahojen kanssa pidettävissä neuvotteluissa varmistetaan, että kyseisten yksiköiden valmiussuunnitelmissa on huomioitu ympäristöterveydenhuolto ja ollaan tietoisia toimivallan, tehtävien sekä vastuiden rajapinnoista. Tämän lisäksi ympäristöterveydenhuolto osallistuu omalta osaltaan kuntien järjestämiin häiriötilanneharjoituksiin. Yksikössä pyritään järjestämään vuosittain pienempiä omia harjoituksia eri aihepiireittäin esim. osastokokousten yhteydessä.

Suuronnettomuusharjoituksiin osallistutaan teollisuuden toimijoiden kanssa mahdollisuuksien mukaan yhdessä ympäristönsuojelun kanssa. Epidemiaselvitystyöryhmän valmiutta, yhteistyömuotoja ja menettelytapoja ja kokoonpanoasioita päivitetään vuosittain.

Lisäksi keskusvirastot ovat asettaneet toimialakohtaisia painopisteitä ohjelmakaudelle. Näiden toteutuminen käsitellään sektorikohtaisissa luvuissa.

2.2.4 Viestintä

Ympäristöterveydenhuollon viestinnän tarkoituksena on auttaa kuntalaisia ja toiminnanharjoittajia löytämään ne palvelut, joita ympäristöterveydenhuolto tarjoaa. Viestinnässä voidaan kertoa valvonnan painopisteistä ja tavoitteista sekä jakaa tietoa ajankohtaisista asioista. Valvonnan tuloksien julkaiseminen puolestaan lisää toiminnan läpinäkyvyyttä.

Imatran seudun ympäristöterveydenhuollon verkkosivut ovat osa Imatran kaupungin sivuja. Sivujen tietoja päivitettiin tarpeellisilta osin mm. henkilöstön yhteystietojen osalta. Verkkosivuilla on lomake, jolla toimija voi tehdä tiedotuksen liikkuvasta elintarvikehuoneistosta. Lisäksi on lomake alkutuotantopaikan ilmoituksen tekemiseen. Muiden lomakkeiden käyttötarve on vähäinen ja ne ovat saatavissa pyydettäessä (esim. talousvesilaitos hakemus). Verkkosivuilla opastetaan Ilppa-ilmoituspalvelun käyttöön.

Vuodelle 2025 laadittu viestintäsuunnitelma toteutui. Facebook -sivujen kautta on jaettu ajankohtaisia sekä muuta tietoa ympäristöterveydenhuoltoon liittyen. Viestintäsuunnitelman toteutuma käsitellään tilinpäätöksen yhteydessä. Viestinnässä on lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet (tiedotuskanavien lukumäärä ja tiedotteiden määrä), jotka saavutettiin.

2.2.5 Häiriötilanteet

Imatran seudun ympäristötoimessa on ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun yhteinen valmiussuunnitelma, joka koskee koko yhteistoiminta-aluetta. Suunnitelma on erillinen asiakirja, jolle on luotu vuotuinen päivitysmenettely ja toimintatavat, jolla päivitykset perehdytetään henkilöstölle.

Vuoden 2025 aikana terveystalvovnonn hoidettavana ei ollut varsinaisia häiriötilanteita. Putkirikkotapauksiin liittyviä poikkeamaluonteisia talousvesitapahtumia oli muutamia ja muutama talousvesikaivon likaantumiseen liittyvä. Tarpeen mukaan annettiin varotoimenpiteenä talousveden keittokehotuksia ja ohjeita veden käyttämiseen sekä tehtiin muita valvontatoimenpiteitä. Varsinaisia ruokamyrkytys epidemioita ei ollut, yhteydenotot liittyivät yhden-kahden henkilön ruokailuun liittyviin oireisiin.

Uima-allaskohteissa oli joitakin poikkeamia tutkimustuloksissa tai häiriöitä toiminnassa (laiterikko, lyhyt sähkökatko). Toimijoille annettiin ohjeita mm. omien häiriötilannesuunnitelmien laatimiseen ja päivittämiseen sekä henkilökunnan perehdyttämiseen. Uimarannoilla havaittiin muutamia kertoja sinilevää ja eri viestintäkanavien kautta jaettiin ohjeita uimareille. Imatralla oli mahdollisuus käyttää kerran dronepalvelua levähavainnon laajuuden tarkkailuun Immalanjärvellä.

Epidemiaselvitystyöryhmän kokous järjestettiin helmikuussa 2025.

2.2.6 Valvonnan hyvät käytännöt, poikkeamat, kehittämiskohteet ja auditoinnit

Valvonnan hyväksi käytännöksi on osoittautunut sisäisten auditointien toteuttaminen yhteistyössä Lappeenrannan seudun ympäristötoimen kanssa. Käytössä on Teams -viestisovellus, jota kokousten lisäksi käytetään materiaalien yhteistyöstöön niin organisaation sisällä kuin kumppaniorganisaatioidenkin kanssa. Kouluttautuminen on myös ollut helppoa etäosallistumismahdollisuuksien vuoksi.

Vuonna 2025 tehtiin kolme valvontayksikön sisäistä auditointia.

Huhtikuussa auditoitava prosessi oli lausunnon antaminen. Tavoitteena oli arvioida lausuntoprosessiin kuluva resursseja, prosessin toimivuutta ja vaikuttavuutta sekä asiakastytyväisyyttä. Auditointi perustui lausuntoja antavien tarkastajien haastatteluihin, noin viiden lausunnon arviointiin, käytössä olevien ohjeiden, linjausten jne. arviointiin sekä asiakastahon haastatteluun. Poikkeamana todettiin, että valvontayksikön tulee laatia kirjalliset toimintaohjeet ja linjaukset lausuntoprosesseja varten. Tätä poikkeamaa ei ole vielä käsitelty.

Lokakuussa auditoinnin aiheena oli ilmoitusten käsittely. Arvioitiin, onko ilmoitusten käsittely tehty annetun ohjeistuksen ja lainsäädännön mukaisesti. Poikkeamana havaittiin puutteet kohteiden lopettamisilmoitusten kirjaamisessa valvontatietojärjestelmään. Tämä koskee niin elintarvike- kuin terveysvalvonnan mukaisia valvontakohteita. Auditointi oli tarkoitettu yhteiseksi Lappeenrannan kanssa. Käytännössä auditointi kuitenkin tehtiin erillisinä Imatran ja Lappeenrannan yksikössä. Tulokset tarkasteltiin yhdessä ja poikkeama on käsitelty loppuun. Ohjeeksi laadittiin, että valvontakohteiden lopettaminen tehdään sekä elintarvike että terveysvalvonnan kohteissa aina VATIn lopettamislomakkeella. Lomakkeisiin tehdään samanlaiset fraasit ja täytetään vain sovitut kohdat. Lopettaminen pitää kuitenkin varmistaa toimijalta silloin, jos toimija ei ole meille sitä erikseen ilmoittanut.

LaatuNet järjesti vesilaitosinterkalibroinnin joulukuussa 2025. Auditoinnin kohteena olivat tarkastuskertomukset, jotka koskevat ns. ison asetuksen mukaisia talousvettä toimittavia laitoksia (> 10 m³/vrk tai > 50 henkilön tarpeisiin) ja joilla on oma pohjavedenotto. Auditoinnin tulokset ovat osittain kesken.

LaatuNet – laatujärjestelmästä on uusi versio käytössä, vanha on sulkeutunut vuoden vaihteessa 2025. Jokaiselle organisaatiolle on oma käyttöliittymä, joka palvelee yhteisenä laatujärjestelmänä. Valvontayksikössä on vain yksi koulutettu sisäinen auditoija.

Yleisesti ottaen valvonnan laadun kehittämisessä on jatkuvaa työtä. Tavoitteena on kouluttaa lisää sisäisiä auditoijia.

3 SEKTORIKOHTAISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN 2025

3.1 Elintarvikevalvonta

Elintarvikealan toimijalla on ensisijainen vastuu elintarvikkeen turvallisuudesta ja määräystenmukaisuudesta. Valvontaviranomaisen tehtävä taas on varmistaa, että toimijan omavalvonta on riittävän tehokasta ja elintarvikkeen turvallisuus, jäljitettävyyden ja muu määräystenmukaisuus toteutuu kaikissa tuotanto-, jalostus- ja jakeluvaiheissa.

3.1.1 Elintarvikevalvonnan painopisteet vuonna 2025

Seuraavassa on esitetty vuodelle 2025 asetetut valvonnan painopistealueet ja niiden toteutuminen.

Elintarvikevalvonnan valtakunnallinen painopiste vuonna 2025

Ruokaviraston tehtävänä oli histamiinivalvontaprojekti. Kuntien tehtävänä oli näytteiden otto ja tutkituttaminen, valvonta-alueellemme ei kohdistunut histamiinivalvontaan liittyvää näytteenottoa.

Valtakunnallisen valmius, varautuminen ja huoltovarmuus painopisteen huomioiminen tarkastuksilla. Valmistauduttiin neuvomaan toimijoita varautumiseen liittyvissä asioissa. Tarkastusten yhteydessä selvitettiin toimijoiden häiriötilanteisiin varautumista.

Elintarvikevalvonnan paikalliset painopisteet vuonna 2025

Lappeenrannan seudun ympäristötoimen kanssa valmisteltiin tiedotteita toimijoille ja kuntalaisille ajankohtaisista elintarviketurvallisuuteen liittyvistä asioista. Allergia-asioiden alueellisen valvontaprojektin suunnittelu aloitettiin loppuvuonna, varsinaisen valvonta toteutetaan 2026.

Vatin eri raportteja hyödynnetään valvonnan seurannassa ja arvioinnissa.

Kontaktimateriaalivalvonnan painopistealueina tarkastettiin vaatimustenmukaisuutta osoittavia asiakirjoja (mm. PFAS-yhdisteiden ja BPA-yhdisteiden käyttöä/esiintymisessä tuotteissa). Toinen painopiste oli kontaktimateriaalien merkinnät.

3.1.2 Kohteet, tarkastukset, näytteenotto, valvonnan kattavuus ja todetut puutteet

Elintarvikevalvonnan kohteille ei ollut vuoden 2025 suunnitelmassa viranomaisnäytteitä. Alkutuotannon kohteille oli suunniteltu toteuttaa Ruokaviraston pyyntöjen mukaiset näytteenotot. Elintarvikealan laitokset sekä osa muista kohteista ottaa omavalvontanäytteitä itsenäisesti.

Tiedot tarkastusten määrästä on koottu Vatin VAT_QV003 vuosisuunnitelma raportilta, valittuna vuosi 2025 ja elintarvikevalvonta. Toimintojen määrät on laskettu toimintaluokittain suodatettuina Vatin QV003 raportin toiminnat välilehdeltä.

Elintarvikevalvonnan valvontasuunnitelman mukaisia tarkastuksia oli suunniteltu 173 tarkastusta ja niistä toteutui 158 kpl eli toteuma oli 91 %. Tarkastamatta jäi muutamia elintarvikkeiden myynti ja tarjoilu kohteita.

Vatin vuosiraportin VAT_QV020 mukaan tarkastettuja toimipaikkoja oli 169 ja tarkastettuja kohdetoimintoja 177 kpl. Suunnitelmallisia tarkastuksia oli 178 ja suunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia 32 (näistä seurantatarkastuksia 14) eli tarkastuksia yhteensä 210. Suunnitelmallisia tai suunnitelman ulkopuolisia näytteitä ei otettu. Toimipaikkojen valvonnan kattavuus oli 35 %. Yksittäisten Oiva rivien mukaan arvosana A oli annettu noin 93,2 %, B arvosana noin 5,8 % ja C arvosana 1,1 %. Kehotus parantaa toimintaa (arvosana C) annettiin 12 toimipaikalle. Yhdellekään toimipaikalle ei tarvinnut käyttää pakkokeinoja (arvosana D). C-kokonaisarviosta parantaneita toimipaikkoja oli 10 kpl.

Vatin QV011 Oiva-raportin mukaan kokonaisarvosanjakauma Oiva-tarkastuksista (tarkastuksia yhteensä 162:een toimipaikkaan): A arvosana 105 kpl eli 65 %, B arvosana 49 kpl eli 30 % ja C arvosana 8 kpl eli 5 % ja ei yhtään D arvosanaa. C arvosanoista 7 kpl oli annettu elintarvikkeiden tarjoilu toimintaluokalle ja yksi elintarvikkeiden myynti kohteelle. Oiva seurantatarkastuksia tehtiin 7 tarkastuskäyntiä ja yksi asiakirjatarkastus. Oiva raportilla ei näy tarkastukset ja toimintaluokat, jotka eivät kuulu Oivan piiriin eli mm. alkutuotanto, elintarvikekontaktimateriaalit, tapahtuma ilman toimijaa ja pubitoiminta.

Oiva tarkastusten rivikohtaisten tulosten mukaan (raportti VAT_QV010) C arvosanoja oli annettu seuraavista puutteista: henkilökunnan terveydentilan seuranta, tilojen ja rakenteiden kunnossapito, omavalvonnan yleinen vaatimuksenmukaisuus; pintojen, kalusteiden, laitteiden ja työvälineiden puhtaus; tilojen ja rakenteiden puhtaus ja järjestys sekä yksittäisistä muista riveistä.

Puutteiden analyysi: Seuraavilla tarkastuksilla kiinnitetään enemmän huomiota C arvosanan saaneiden asioiden osalta.

Toimijoiden säädöstentuntemuksen varmistaminen: Tarkastuksen yhteydessä keskustellaan toimijan kanssa säädösten tuntemuksesta ja tarvittaessa annetaan ohjeita. Tarkastuskertomuksiin kirjataan myös ohjeita ja neuvoja. Lainsäädäntömuutoksista ja Ruokaviraston muuttuneista ohjeista laaditaan tiedotteita, joita voidaan lähettää suoraan toimijoille.

Toimijoille annetut seuraamukset ja puutteiden korjaavien toimenpiteiden varmistaminen: Kun tulee C tai D arvosana, korjaustoimenpiteille annetaan määräaika ja tilanne varmistetaan uusintatarkastuksella.

Tarkastuskäyntien lukumäärissä on eroja eri raporteilla ja erot voivat johtua siitä, että valvontasuunnitelma elää vuoden aikana, kohteita lopettaa ja uusia aloittaa. Kehotuksen saaneille kohteille tehdään suunnitelman mukaisia seurantatarkastuksia, samoin yhteydenottojen perusteella voidaan tehdä tarkastuksia. Oiva raportilla näkyvät vain Oiva tarkastukset. Kohteissa, joissa toimija vaihtui loppuvuoden aikana, tarkastukset suunniteltiin tehtäviksi seuraavana vuonna.

Tiedot valvontasuunnitelman mukaisista tarkastusten määristä on koottu Vatin QV003 vuosisuunnitelma raportilta, valittuna vuosi 2025, liikkuva suunnitelma ja taulukko välilehti. Toimintojen määrät haettuna ensin toimiala ja toisena toimintaluokka.

Toimintaluokka 2025	Toimintoja	Suunnitellut tarkastukset ¹	Toteutuneet tarkastukset ²	Tarkastamatta ³	Muut tarkastukset ⁴
Alkutuotanto	33	11	11	0	2
Elint. valm. ei maito, liha, kala, muna, vilja	3	1	1	0	0
Elintarvikekontaktimateriaalit	5	3	3	0	0
Elintarvikkeiden kuljetukset	2	2	1	1	0
Elintarvikkeiden myynti	75	39	31	8	0
Elintarvikkeiden tarjoilu	185	108	103	5	2
Kansalliset toiminnalliset helpotukset, lihan käsittely	1	1	1	0	0
Liha-ala	1	2	1	1	0
Ruoka-aputoiminta	0	0	0	0	2
Vienti- ja tuonti	1	0	0	0	0
Vilja- ja kasvisala ml. leipomot	11	6	6	0	0
Yhteensä	317	173	158	15	6

- 1: Valvontasuunnitelmaan kuuluvien tarkastusten lukumäärä kunnan määrittämän tarkastustiheyden mukaan.
- 2: Vuoden 2025 aikana tehtyjen valvontasuunnitelman mukaisten tarkastusten määrä
- 3: Toteuman ja kunnan määrittämän tarkastustiheyden välinen erotus
- 4: Tarkastukset, jotka eivät olleet valvontasuunnitelman piirissä (ruoka-aputoiminta kohteita 2 kpl)

3.1.3 Suunnitelman ulkopuolinen valvonta

Suunnitelman ulkopuolista valvontaa suoritetaan elintarvikelain mukaisten hakemusten ja ilmoitusten käsittelyn yhteydessä sekä yhteydenottojen, viranomaispyyntöjen ja valvonnan omien havaintojen perusteella.

Elintarvikelain mukaista terveyshaittojen ennaltaehkäisyä on mm. toimijoiden neuvonta ja erilaisten lausuntojen antaminen esim. rakennuslupien yhteydessä. Suunnitelman ulkopuolista valvontaa ja näytteenottoa tarvitaan esimerkiksi ruokamyrkytyspäilytilanteissa. Valitukseen ja epäilyihin liittyvä valvonta on yleensä priorisoitava ja tehtävä kiireellisesti.

Kohdetietoja päivitettiin toiminnoissa ja toimipaikoissa tapahtuneiden muutosten vuoksi. Toimintavuoden aikana käsiteltiin Vatin VAT_QV001 kooste toimipaikoista ja tapahtumista vuosittain raportin mukaan ilmoituksia yhteensä 62 kpl. Näistä oli uuden toiminnan aloittamiseen liittyviä 45 ilmoitusta. Lopetusilmoituksia saapui 17 kohteesta. Hallinnollisia pakkokeinoja käytettiin kerran.

Muita yhteydenottoja on kirjattu 173 kpl, näistä annettuja lausuntoja kahdeksan, ohjausta ja neuvontaa 35 ja muita yhteydenottoja 119 sekä elintarvikkeisiin liittyviä kahdeksan.

Valvontasuunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia tehtiin yhteensä 32 kappaletta, joista seurantatarkastuksia 6 kpl, muita 19, muuhun yhteydenottoon liittyviä neljä ja ruokamyrkytyspäilytarkastuksia tehtiin kolme. Toimijat ja yksittäiset kuluttajat tekivät vuoden 2025 aikana 9 sairastumis- tai haittailmoitusta ruoka-annokseen ja elintarviketuotteeseen liittyen, vain muutamassa tapauksessa havaittiin poikkeavaa.

Vuosiraportin QV020 mukaan elintarviketoimialan suunnitelmalliseen valvontaan käytettiin työaika 0,54 htv, matkoihin 0,08 htv ja Vatiin kirjattuun muuhun työhön 0,2 htv (mm. ilmoitusten käsittely ja yhteydenotot). Suunnitelmallisen valvonnan matka-aikaa on kirjattu 0,08 htv (17 htpv). Suunnitelmallisen valvonnan ulkopuolisen työajan osuus vuonna 2025 oli noin 70 % elintarvikevalvontaan käytetystä kokonaistyöajasta (mm. yhteydenotot, suunnitelma, toteuma ja muu raportointi sekä toimijoiden neuvonta).

3.1.4 Valvonnan voimavarojen riittävyys

Vuoden 2025 valvontasuunnitelmassa elintarvikevalvontaan oli suunniteltu käytettävän 2,1 henkilötyövuotta. Valvontaan pystyttiin käyttämään 2,0 henkilötyövuotta. Elintarvikevalvontaa tekee pääasiassa kahden henkilön työpari, vuosisuunnittelun ja toteuman laati kolmas viranhaltija. Valvontaeläinlääkäri tekee maitohygieniatarkastukset.

3.1.5 Elintarvikevalvonnan tulot

VAT_QV020 vuosiraportin mukaan perusmaksuja lähetettiin 34 350 € ja suunnitelmallisen valvonnan maksuja 33 252,50 €. Elintarvikehuoneistojen ilmoitusten käsittelymaksut olivat yhteensä 6670 €. Elintarvikevalvonnan maksutuotot, yhteensä 74 272,50 €, on kohdennettu terveysvalvonnan kustannuspaikalle.

3.2 Terveystensuojelu

Terveystensuojelun valvonnalla tarkoitetaan terveystensuojelulain nojalla tehtävää valvontaa. Terveystensuojelulain tarkoituksena on väestön ja yksilön terveyden ylläpitäminen ja edistäminen sekä ennalta ehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia elinympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa terveyshaittaa.

3.2.1 Terveystensuojeluvälvönnän painopisteet vuonna 2025

Seuraavassa on tarkasteltu terveystensuojelun valtakunnallisen valvontaohjelman painopisteiden toteutumista valvonnassa, painopisteet on asetettu koko ohjelmakaudelle 2025–2028.

Talustensuovalvönnän uudet sisällöt

Alueellinen yhteistyö: Kaakkois-Suomen yhteistyöryhmä on perustettu korona aikana ja kokoontuu edelleen pari kertaa vuodessa. Mukana ovat terveystensuojelu, ympäristönsuojelu, aluehallintovirasto ja KAS-ELY. Lappeenrannan yksikön talustensuutiimin kanssa on kokoonnuttu keskustelemaan ajankohtaisista asioita.

Riskienhallintasuunnitelmat: Tarkastuksissa on valvottu, että talustensuuta toimittavat laitokset tarkistavat riskienhallintasuunnitelmansa ajoissa ja ennen valvontatutkimusohjelmien tarkistamista. On osallistuttu aktiivisesti vesilaitosten riskienhallintasuunnitelmien päivittämiseen.

Ensisijaiset tilat: Ensisijaisten tilojen omistajia on kannustettu tekemään vesilaitteistojen riskinarvioiteja ja tarvittaessa tehostamaan riskienhallintatoimenpiteitä. Takaraja riskinarviointien ja -hallintatoimien valmistumiselle on 12.1.2029. Asiaa on käytännön syistä edistettävä ennen siirtymäajan päättymistä, sillä ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköillä on useita ensisijaisia tiloja alueellaan, eikä vuoden 2029 alkua voi tästä syystä odottaa.

Annetaan neuvontaa velvoitteesta, ohjataan tekemään rakennusten vesilaitteistojen riskinarviointit ja kannustetaan legionellabakteerin torjuntaan sekä annetaan muuta asiaan liittyvää neuvontaa. Suunnitelmallisen välvönnän yhteydessä valvontakohteissa mitataan talustensuveden ja lämpimän käyttöveden lämpötilat ja voidaan arvioida legionellan esiintymisen riskiä.

Osaaminen ja paikalliset tarpeet viranomaisvälvönnässä

Tarkastuskäynneillä ja neuvonnassa jatketaan edelleen toiminnanharjoittajien omavälvönnän tukemista ja riskien tunnistamista ottaen huomioon kunkin kohteen mahdolliset erityispiirteet. Riskinarviointiin on tulossa valtakunnallista ohjeistusta vuoden 2026 aikana ja sitä voidaan hyödyntää toiminnassamme.

Asumisterveysasioissa ohjaus ja valvonta perustuu ajantasaiseen tietoon. Huolehditaan oman osaamisen kehittämisestä ja ylläpidosta sekä tehdään yhteistyötä eri toimijoiden ja viranomaistahojen kanssa. Asumisterveydestä ja viranomaisen roolista asumisterveysasioissa on aloitettu keskustelut paikallisten isännöitsijöiden kanssa ja pyritään edistämään isännöitsijöiden ja sitä kautta taloyhtiöiden, asunto-osakeyhtiöiden ja asukkaiden / asunnon omistajien tietoisuutta asumisterveydestä ja avaamaan viranomaisen roolia asumisterveysasioiden käsittelyssä. Yhteisiä tapaamisia jatketaan vuonna 2026.

Valmius ja varautuminen terveystensuojelussa

Valvontaohjelmakaudella 2025–2028 korostetaan varautumisen tärkeyttä terveystensuojelussa ja viranomaisten valmiutta toimia tehokkaasti häiriötilanteissa. Tavoitteena on osallistua ainakin yhteen häiriötilanne- tai valmiusharjoitukseen joka vuosi. Vuonna 2025 osallistuimme valtakunnalliseen Ymppi 24/25 säteilyharjoitukseen, mukana olivat kaikki terveystensuovalvönnän

viranhaltijat. Harjoitukseen kuuluva palautetilaisuus järjestetään vasta maaliskuussa 2026 ja siksi ei vielä ole muokattu yksikkömme valmiussuunnitelmaa tältä osin.

Terveystieteiden viranomaisen häiriötilannesuunnitelma on sovitettava yhteen kuntien valmiussuunnitelmien kanssa. Kuntatapaamisissa on keskusteltu häiriötilannesuunnitelmista ja talousvesitarkastuksilla käsitellään myös valmiussuunnitelmia. Epidemiaselvitystyöryhmä (aiempi ruokamyrkytystyöryhmä) kokoontui vuonna 2025. Työtä on tehtävänä vielä mm. hyvinvointialueen kanssa valmiussuunnitelman yhteensovittamisessa. Yhteistyössä tulee tarkastella sosiaalihuollon palveluiden (ns. ympärivuorokautinen hoito ja ikäihmisten palvelut) jatkuvuutta ympäristöterveyden häiriötilanteissa. Laajasti eri viranomaistahojen välistä yhteistyötä tehdään Etelä-Karjan alueella EK-Turvan kautta ja Imatran seudun ympäristötoimesta on edustaja mukana.

Vuonna 2025 ympäristötoimen valmiussuunnitelmaan on laadittu toimintakortit keskeisimpien häiriötilanteiden hallintaan ja lisäksi on koottu yhteystietoja yhteen dokumenttiin.

3.2.2 Suunnitelmallisen valvonnan kattavuus, tarkastukset, näytteenotto ja tarkastusten määrän kehittyminen

VAT_QV006 Avin ajoraporttipohjalta saadut tiedot suunnitelmallisista tarkastuksista ja näytteenotoista vuonna 2025 (suunnitellut ja näytteenotto välilehdet). Suunniteltujen näytteiden määrät saatu terveystieteiden viranomaisen vuosisuunnitelman 2025 liitteestä 3 a.

TsL 2025	Kohteet ²	Suunnitellut tarkastukset	Toteutuneet tarkastukset ³	Suunniteltu näytteenotto	Toteutunut näytteenotto
Kauneudenhoitoa ja ihon käsittelyä suorittavat huoneistot ja laitokset	17	7	6	0	0
Kokoontuminen, julkiset huvi- ja kokoontumishuoneistot	6	0	0	4	1
Kuntosalit ja liikuntatilat	8	5	4	0	0
Uimahallit, kylpylät ja muut yleiset allastilat	3	3	3	149	147 ⁴
Yleiset uimarannat	16	16	16	50	53
Majoitustoiminta, majoitushuoneistot	37	7	5	0	0
Opetustoiminta, koulut ja oppilaitokset	22	5	1	0	0
Lasten päiväkodit ja vastaavat	16	5	7	0	0
Muut sosiaalialan yksiköt	9	3	3	0	0
Vanhainkodit ja vastaavat	6	4	8	0	0
Talousveden käyttö tai pakkaaminen¹	3	1	3	3	3
Talousveden toimittaminen	26	21	13	94	104
Yleisölle avoimet saunat	5	1	2	0	0
Yhteensä	174	78	71	310	308

1: Elintarvikehuoneiston käyttämä talousvesi ja talousveden käyttö osana julkista tai kaupallista toimintaa

2: Kohteet: suunnitelmallisesti tarkastettavia toimipaikkoja

3: Tarkastukset ja asiakirjatarkastukset

4: VAT_QV006 raportilla esitetty yleisten allastilojen näytemäärä on selvästi liian iso eli oli 245.

Tosiasiasa allasvesinäytteitä on otettu likimain suunnitelman mukainen määrä ja tämä määrä on merkattu taulukkoon. Näytemäärä on tarkistettu laboratorion analyysipalvelusta.

Yllä olevan taulukon näytemäärän lisäksi vesilaitosten omavalvontanäytteitä otettiin n. 260 kpl ja myös niiden osalta terveystarkastus seuraa ja tarvittaessa reagoi tuloksiin.

VAT_QV101 talousvesikohteiden raportin mukaan talousveden toimittaminen kohteille on saatu näytteenottoja 85 kappaletta (ison ja pienen asetuksen mukaiset vedenjakelualueet sekä ison asetuksen mukaiset vedenottamot). Kyseisellä raportilla on vielä joitakin jo ennen vuotta 2025 lopetettuja kohteita, niille ei ollut merkattu näytteenottoja. Osa pienten vesilaitosten näytteenotoista on kirjattu itse Vatiin ja joitain voi olla kirjaamatta. Tämä raportin mukaan talousveden käyttö tai pakkaaminen toimipaikkoja eli julkisen toiminnan kaivoja on kymmenen.

VAT_QV006 Avin ajoraporttipohjan tiedon mukaan tarkastuksista toteutui 91 %. Tämä ei todennäköisesti ole kuitenkaan aivan todellinen lukema. Vuosisuunnitelmaraportilta VAT_QV003 saa tiedon edellisestä tarkastuksesta ja sen mukaan useampi majoitushuonetarkastus on jäänyt toteutumatta kunnan tai valtakunnallisen tarkastustiheyden mukaisesti. Näitä kohteita, joissa tarkastus on myöhässä, on majoitushuoneistoista noin 20 kpl. Osassa kohteista ei ole tehty Vatin käytön aikana tarkastusta ja järjestelmä ei silloin pysty määrittämään tarkastusajankohtaa. Jos näille on ollut kunnan suunnitelmassa vuosi 2025, mutta ennen tämän raportin ottamista on muutettu tarkastusvuodeksi 2026, ei tällaiset tarkastukset tule esille toteutumattomina. Jos huomioidaan majoitushuonetarkastukset: olisi suunniteltu tarkastavan lisäksi 20 eli 27 majoitushuonetta -> suunniteltuja tarkastuksia 98 ja niistä toteutui 71 -> toteuma olisi 72 % Tämä toteumaprosentti 72 % on todennäköisesti lähempänä oikeaa. Tarkastusten kattavuus eli toteutuneiden tarkastusten suhde kohteiden määrää oli 41 % (toteutuneet tarkastukset kaikista kohteista).

Talousveden toimittaminen kohteille oli valvontasuunnitelmassa 2025 suunniteltu tehtävän tarkastuksia 15 kpl ja raportilta VAT_QV006 saatu suunniteltu tarkastusten määrä vaikuttaa liian suurelta.

Vatin QV010 rivikohtaisen raportin mukaan A arvosana annettiin 76 %, B arvosana 21 % (ohjaus ja neuvonta) ja C arvosana 4 %. Pakkokeinoja eli D arvosanaa ei annettu. Osassa huoneistovalvontakohteissa on mennyt normaalia enemmän työaikaa sisäilmaongelmien selvittämiseen. Tähän raporttiin ei tule mukaan talousvesikohteet. Tarkastuksia 65 kpl.

Toteutuneiden tarkastusten määrän on kehittyminen kolmen vuoden aikana

Aiempiä vuosina suunniteltuja ja toteutuneita tarkastuksia on arvioitu eri raporteilta. Vatin kiinteän vuosisuunnitelma QV003 raportin mukaan vuodelle **2024** oli suunniteltu tarkastuksia 82 kappaletta ja niistä toteutui 55. Toteuma oli 67 % ja valvonnan kattavuus 23 %. Suunnitellut tarkastukset toteutuivat hyvin talousvesilaitosten (talousveden toimittaminen), liikuntatilojen ja uimarantojen osalta. Toteutuivat osittain: majoitushuoneistot (suunniteltu 14, toteutui 6), kauneushoitolat (suunniteltu 8, toteutui 3) ja kokoontumishuoneistot.

2023: Terveystarkastusten osalta oli oman taulukon mukaan vuodelle 2023 suunniteltu tarkastuksia 157 kpl ja niistä toteutui 96 kpl. Toteuma oli 61 % ja valvonnan kattavuus 44 %.

Vuodelle 2023 oli suunniteltu tarkastuksia enemmän kuin edellisille vuosille, sillä osa mm. covid-19-pandemian takia tarkastamatta jääneistä kohteista oli suunniteltu voitavan tehdä v. 2023. Suunnitellut tarkastukset toteutuivat hyvin isojen vedenjakelualueiden, koulujen ja oppilaitosten, yleisten allaskohteiden sekä uimarantojen osalta. Toteutui osittain: majoitustoiminta (suunniteltu 32 ja toteutui 9), kauneushoitolat (suunniteltu 17, toteutui 9), päiväkodit (suunniteltu 16, toteutui 8) ja liikuntatilat suurimmalta osin (suunniteltu 11, toteutui 9).

3.2.3 Suunnitelman ulkopuolinen valvonta

Terveystarkastusten valvonnasta on suurin osa suunnitelman ulkopuolista valvontaa. Vesien laatua koskevat epäilyt, asumisterveysasiat, sisäilmaongelmat kouluissa ja muissa terveystarkastuslaitosten mukaisissa huoneistoissa, viranomaisyhteistyöryhmissä työskentely sekä terveyshaittaepäilyt on käsiteltävä ensisijaisesti. Vasta tämän jälkeen tulee suunnitelmallinen valvonta ja painopistealueiden mukainen toiminta.

Suurin yksittäinen ei-suunnitelmallisen valvonnan tehtäväkokonaisuus on asumisterveyteen liittyvien terveyshaittaepäilyjen hoitaminen. Kaikissa tapauksissa ei tehdä tarkastuskäyntiä, vaan asiakkaita ohjataan ja neuvotaan. Asumisterveystapaukset ovat usein hyvin vaikeita, työläitä sekä pitkäkestoisia ja niiden selvittämiseen liittyy paljon yhteydenottoja sekä selvitys- ja viranomaisyhteistyötä. Muutamilla tarkastuksilla oli mukana myös rakennusvalvontaviranomaisen edustaja. Useamman vuoden on ollut käsittelyssä eräs vaativa ja aikaa vievä tapaus ja asia oli käsittelyssä edelleen keväällä 2025. Asioiden perusteellinen selvittäminen niin asumisterveyden osalta kuin viranomaistyön laadukkaasti hoitamisen näkökulmasta on ollut erittäin työläistä ja mm. aluehallintovirastoon on oltu yhteydessä useamman kerran. Kun asiakkaan kanssa ei ole yhteistä näkemystä asiasta, syntyvä muutoksenhaku- sekä valitusprosessi ohjauksineen, neuvointineen sekä selvityksineen ovat aikaa vieviä.

Asumisterveyteen liittyviä yhteydenottoja (VatQV402 yksityiskiinteistöt raportti) on kirjattu 13 kpl ja terveyshaittaepäily asunnontarkastuksia on tehty yhteensä kolme. Yhteydenottoista kaksi liittyy terveyshaittaepäilyyn. Asuntojen epäsiisteystapauksiin liittyen tehdään yhteistyötä eri viranomaisten kesken ja on osallistuttu työryhmän kokoukseen. Mukana asumisturvallisuustyöryhmän kokouksissa ovat edustajat terveydensuojelusta, EHKVA:sta ja Pelastusviranomaisesta. VAT_QV006 Avin ajoraporttipohjan mukaan yksityisiin kiinteistöihin tehtiin kolme tarkastusta.

Terveysvalvonnan osalta valvontasuunnitelman ulkopuolisia tapahtumia on kirjattu Vatiin 263 kappaletta. Yhteydenottoihin on kirjattu annettuja lausuntoja 13 kpl (osa lausunnoista on kirjattu hieman toisin), terveyshaittaepäilyjä 17 kpl, havaintoja 36 kpl (näistä haittaeläin havaintoja 34), ohjausta ja neuvontaa 63 kpl sekä muita yhteydenottoja 93 kpl (VATQV002 raportti). Yhteen yhteydenottotapahtumaan on voitu kirjata useampi saman asian käsittelyyn liittyvä yhteydenotto. Muita ulkopuolisia tapahtumia on ollut: yhteistyökokouksia 23 kpl, näytteenottoja 10, sairastumis-/haittailmoitus uimarantavedestä 1 kpl ja yksi tarkastuskäynti.

Talousvesikohteet raportin Vat_QV101 mukaan talousvesikohteisiin liittyviä yhteydenottoja oli yhteensä 84, näistä ohjausta ja neuvontaa oli 67 kpl, muita yhteydenottoja 12, terveyshaittaepäilyjä kaksi ja kolme lausuntoa. Talousveden häiriötilanneilmoituksia ei tehty. Yhteistyökokouksia on merkattu yksi. Yhteen yhteydenottoon on monessa tapauksessa kirjattu useita tapahtumia eli yleensä tapahtuman kulkuun liittyvät kaikki eri vaiheet.

Terveydensuojelun huomioiminen kaavoituksessa, ympäristöluvissa sekä muissa merkittävässä hankkeissa kuuluu ennalta ehkäisevään terveydensuojeluun. Laajojen hankkeiden aineistoihin perehtyminen ja terveyshaittojen arviointi vaativat monipuolista ja ajantasaista osaamista. Tähän sektoriin kuuluvat lausuntojen antamiset.

Sisäilmatyöryhmien kokouksiin osallistuttiin 22 kertaa (näitä ei ole kirjattu Vatiin).

Vatin QV020 raportin mukaan suunnitelmalliseen valvontaan käytetty työaika vuonna 2025 oli 0,59 htv ja matka-aika 0,03 htv eli yhteensä 0,62 htv. Vatiin kirjattu kokonaistyöaika oli 1,07 htv. Kokonaisuudessaan suunnitelmallisen valvonnan ulkopuolinen työaika oli 2,28 htv eli 78 %. Vatiin ei ole kirjattu kaikkea suunnitelman ulkopuolista työtä mm. suunnitelmien, toteutumien ja laskutukseen sekä yleiseen neuvontaan kohdennettua työtä. Vati on ensi sijassa valvontakohteisiin liittyvä tietojärjestelmä.

3.2.4 Valvonnan voimavarojen riittävyys ja valvonnan toteutumisen arviointi

Vuoden 2025 valvontasuunnitelmassa terveydensuojeluvälvontaan oli suunniteltu käytettävän 2,85 henkilötyövuotta. Valvontaan pystyttiin käyttämään 2,9 henkilötyövuotta.

Henkilöstö on erikoistunut eri tehtäviin, mutta henkilöstömäärä on niin vähäinen, että varsinaisia tiimejä tai työpareja pystytään järjestämään vain osalle valvonnan osa-alueista.

Normaalitilanteessa henkilöstä riittää suunnitelman mukaisten tehtävien hoitamiseen.

Voimavarojen suhteen tulee haasteita laajemmassa tai pidempiaikaisessa häiriötilanteessa.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto lähetti selvityspyynnön valvonnan toteutumisen arvioinnista Vati-tietojen perusteella syksyllä 2024. Raportti arvioinnista valmistui heinäkuussa 2025. Selvityspyyntö koski terveydensuojelun tarkastustapahtumia ja niissä ilmenneitä puutteita. Valtakunnallisen valvontaohjelman mukaisesti kohteiden tarkastustiheys pitää olla yleensä vähintään kerran viidessä vuodessa. Selvityksessä keskityttiin tarkastamattomiin kohteisiin ja yli viisi vuotta tarkastamattomiin kohteisiin. Syinä tarkastuksen tekemättömyyteen oli osassa kohteissa mm.: toiminta on keskeytynyt, selvitettävä onko kohde säännöllisen valvonnan piirissä ja onko edelleen toiminnassa. Imatran seudun osalta yli viisi vuotta tarkastamattomia kohteita oli eniten majoituksen toimintaluokassa.

Talousvettä toimittavien laitosten osalta tarkasteltiin, onko talousvesilaitosten osalta tarkastettu varautumiseen liittyviä asioita kertaakaan viimeisen viiden vuoden aikana. ESAVI totesi, että tarkastukset on tehty säännöllisesti ja varautumisen asiat on tarkastettu.

Valvontaa kehitetään laatutyön puitteissa ja seuraamalla vuoden mittaan suunnitelmallisen valvonnan toteutumista.

3.2.5 Terveydensuojelun tulot

VAT_QV005 laskutusraportin mukaan perusmaksuja kerättiin 12 900 € (59 toimipaikkakohtaista ja 27 kohdetoimintakohtaista eli yhteensä 86 kpl). Maksutuotoissa on jonkin verran eroja eri raporteilla. Tähän kappaleeseen tiedot on koottu keskusviranomaiselta saadun toteumakyselyn ohjeistuksen mukaisesti. Raportilla VAT_QV002 suunnitelmallisen valvonnan maksut 10 421 € (sisältää tapahtumiin kirjatut maksut eli tarkastusten ja ilmoitusten käsittelymaksut). Näistä ilmoitusten käsittelymaksuja oli 1500 €. Vatiin ilmoitusten käsittelyt kirjataan valvontasuunnitelmaan sisältyviksi, vaikka tosiasiaa ovat valvontasuunnitelman ulkopuolisia. Muita valvontasuunnitelman ulkopuolisia maksuja oli 57 €. Yhteensä ei-suunnitelmallisen valvonnan maksutulot yhteensä olivat 1557 €.

Tulot yhteensä tulot: perusmaksut 12 900 + suunnitelmallisen valvonnan maksut 10 421 + ei suunnitelmallinen valvonta 57 = 23 378 €.

Terveydensuojelun maksutuotot on kohdennettu terveysvalvonnan kustannuspaikalle.

Maksutuotoissa on jonkin verran ero eri raporttien välillä esim.: VAT_QV020 vuosiraportti: perusmaksut (otsikossa tosin EtL+TsL): 16 950 € + suunnitelmallisen valvonnan maksut 12 316 € eli yhteensä 29 266 €.

3.3 Tupakkalain mukainen valvonta

Tupakkalain suunnitelmallisen valvonnan kohteina ovat tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäis- ja tukkumyyntipaikat sekä tupakointilalliset ravintolat ja ravitsemusliikkeet. Lisäksi tupakointiin liittyvien rajoitusten ja tupakointikieltojen noudattamista valvotaan terveydensuojelun ja elintarvikevalvonnan tarkastusten yhteydessä.

3.3.1 Tupakkavalvonnan painopisteet vuonna 2025 ja niiden toteutuminen

Valtakunnallisen valvontaohjelmakauden 2025–2028 painopisteet ja samalla kunnan painopisteet:

- Savuttomat nikotiinituotteet tuotevalvonnan näkökulmasta
- Laittoman kaupan ehkäisy ja jäljitettävyyttä koskevan tiedon hyödyntäminen valvonnassa
- Etämyynti
- Markkinointi
- Ehkäisevä päihdetyö

Kunnalla ei ole muita omia painopisteitä.

Tuotevalvonta

Kunta ei tee varsinaista tuotevalvontaa, vaan valvoo yleisellä tasolla esimerkiksi vähittäismyyntipakkauksista tehtävin havainnoin, että myynnissä olevat tuotteet täyttävät tupakkalain tuotteille säädetyt vaatimukset.

Savuttomia nikotiinituotteita koskeva lakimuutos tuli voimaan 1.8.2025. Valvonta-alueen lähes kaikki tupakkaluvanvaraiset kohteet tekivät ilmoituksen savuttomien nikotiinituotteiden myynnistä ja ilmoitukset pystyttiin käsittelemään vuonna 2025. Vatissa oleva tarkastuslomake päivitettiin vastaamaan uutta lainsäädäntöä vastaavaksi vasta alkuvuonna 2026, joten tätä osiota ei tarkastettu vielä v. 2025. Makujen osalta säädös tuli voimaan 1.2.2026 alkaen.

Laittoman kaupan ehkäisy ja viranomaisten välinen yhteistyö

Tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkauksissa on pakollisina ominaisuuksina turvaominaisuusmerkintä sekä jäljitettävyyjärjestelmän mukainen yksilöllinen tunniste. Laittoman kaupan ehkäisy / rikosentorjunta-asiat ovat tupakkalainalaisten tuotteiden myyntipaikan tarkastuslomakkeella. Valvonnassa otetaan huomioon tunnistekoodit ja jäljitettävyyjärjestelmä.

Tupakkapakkauksessa olevan QR-koodin perusteella saa selville mistä kautta tuote on hankittu. Osassa tarkastuksista selvitettiin tupakkapakkausten alkuperää. Valvonnassa ei havaittu lainvastaisia tai epäilyttäviä tuotteita. Mikäli lainvastaisia tuotteita olisi havaittu, olisi tehty ilmoitus Valviralle.

Etämyynti ja markkinointikiellon valvonta

Kunta valvoo alueellaan tupakkalain alaisten tuotteiden myyntiä ja muuta luovuttamista sekä omavalvontaa koskevien säännösten noudattamista (TupL 6§). Edellä mainittu koskee myös etämyyntin valvontaa, jossa toimivaltainen kunta määräytyy etämyyntiä harjoittavan yhtiön virallisen kotipaikan mukaan. Valviran (nykyisen LVV) tehtäviin kuuluu myös markkinointikiellon valvonta, jos toiminta on niin laajalle ulottuvaa, että se edellyttää valtakunnallista päätöksentekoa.

Imatran seudun ympäristötoimen alueella osassa valvontakohteiden verkkosivuilta tarkastettiin myös etämyyntiä.

Tupakkalaissa säädetyt tuotteita koskee ehdoton markkinointikielto. Markkinointikieltoa tulee valvoa vähittäismyyntipaikkojen lisäksi myyntipaikkojen mahdollisilla verkko- ja sosiaalisen median sivustoilla ja tileillä.

Tarkastuslomakkeessa on markkinointia koskeva kohta ja asiat tarkastettiin myyntipaikoissa.

Ehkäisevä päihdetyö

Ehkäisevä päihdetyö kattaa alkoholi-, huumausaine- ja rahapelihaittojen sekä tupakkatuotteiden käytön vähentämisen. Tupakkalain näkökulmasta yhteistyön tavoitteena on edesauttaa tupakkalain tavoitteen toteutumista eli tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön loppumisesta vuoteen 2030 mennessä.

Tupakkalain muutoksen mukaisesti kunnan tehtäviä on huolehtia alueellaan yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa paikallisesta toiminnasta tupakoinnin ja myös muiden nikotiinipitoisten tuotteiden kuin tupakkatuotteiden käytön lopettamiseksi.

Ympäristötoimen edustaja on mukana Etelä-Karjalan PAKKA-toimintamallin mukaisessa tarjontatyöryhmässä. Ympäristötoimen edustaja tuo yhteistyöhön asiantuntemustaan tupakkalain mukaisessa valvonnassa esiin tulleista asioista ja muuta ajankohtaista tietoa. PAKKA työryhmästä voimme saada päihdetyön käytöstä ajankohtaista ja luontevaa tietoa, jonka pohjalta valvonnan voimavaroja voidaan edelleen suunnata tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti.

Valvonnan tarkoituksena on ehkäistä tupakoinnin ja muiden nikotiinituotteiden aloittamista, edistää niiden lopettamista ja suojella väestöä edellä mainittujen tuotteiden savulle altistumiselta. Erityisesti tavoite on suojata lapsia ja nuoria sekä estää alaikäisten mahdollisuuksia hankkia tupakkaa ja vastaavia tuotteita.

Lainsäädännön mukaisia vaatimuksia tarkastetaan ja valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset toteutuivat. Tupakkalainsäädäntöä on vuosien aikana muutettu ja myyntiolosuhteisiin on tullut paljon tiukennuksia. Kuntatasolla voimme lähinnä valvoa voimassa olevan lainsäädännön asettamia velvoitteita. PAKKA työryhmän kautta on alueella tehty ostokokeita ja tuloksia on hyödynnetty tupakan myynnin valvonnassa.

3.3.2 Suunnitelmallisen valvonnan kattavuus, tarkastukset, näytteenotto ja tarkastusten määrän kehittyminen

VAT_QV003 raportin mukaan tupakkavalvonnan suunniteltuja tarkastuskäyntejä oli 15 kpl ja kaikki toteutuivat. Tarkastukset toteutuivat täysin suhteessa kohteiden valvontatarpeeseen.

Suunnitelmallisten tarkastusten kattavuus suunnitelmallisista kohteista oli 30 %.

Valvontasuunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia tehtiin kahteen toimipaikkaan kumpaakin yhden kerran (raportti VAT_QV001). Tarkastuksilla ei annettu kehoituksia tai tehty pakkotoimenpiteitä.

VAT_QV010 raportin mukaan tarkastetuista riveistä A arvosana annettiin 98 %, B arvosana 2 % ja C ja D arvosanoja ei annettu. Vertailuna v. 2024 A arvosana oli annettu 96 %, B arvosana 3 % ja C arvosana 1 % tarkastetuista riveistä.

VAT_QV001 raportin mukaan tupakka-alan toimipaikkoja on yhteensä 105. Toimipaikoissa on mukana virastoja ja muita julkisia laitoksia 47 kpl ja terveystarkastuksen kohteita (mm. kouluja, päiväkotia, EU-uimaranta) viisi sekä neljä asuntoyhteisöä (parveketupakkakiellot). Näiden osalta ei tehdä valvontasuunnitelman mukaisia tupakkatarkastuksia, vaan yleistä tupakointikieltoa havainnoidaan terveydensuojelun tarkastusten yhteydessä.

Ravitsemusliikkeen yhteydessä olevia tupakointiloja sekä tupakkatuotteiden vähittäismyyntikohteita tarkastetaan noin joka toinen vuosi. Vuoden aikana yksi tupakointitila lopetti. Tupakkavalvonnassa ei ollut näytteenottoa vuonna 2025. Kohteiden määrät sekä vuodelle 2025 suunnitellut sekä toteutuneet tarkastukset on esitetty kohdetyyppikohtaisesti alla olevassa taulukossa. Tiedot saatu raportilta VAT_QV003 taulukko ja liikkuva suunnitelma 2025.

Kohdetyyppi	Kohteiden määrä	Suunnitellut tarkastukset	Toteutuneet tarkastukset
2025			
Tupakointikieltojen ja rajoitusten noudattaminen, ravintola tai muu ravitsemisliike, jossa erillinen tupakointitila	1	1	1
Tupakkatuotteiden myynti ja muu luovutus	48	14	14
Yhteensä	49	15	15

Tarkastusmäärien vertailu valtakunnalliseen tarkastustiheyksiin ei toistaiseksi onnistu, sillä VAT_QV003 vertailu välilehden tiedot eivät ole oikein.

Toteutuneiden tarkastusten määrän kehittyminen kolmen vuoden aikana

Suunniteltujen tarkastusten määrät vaihtelevat, koska kohteita tarkastetaan joka toinen vuosi. Suunnitellut tarkastukset ovat tulleet tehdyiksi yleensä lähes 100 % tai jopa yli. Esim. v. 2023 ja 2024 joissakin kohteissa oli tarkoituksenmukaista tehdä elintarviketarkastuksen yhteydessä myös tupakkatarkastus samalla kertaa ja toteutuma oli molempina vuosina yli 100 %.

3.3.3 Suunnitelman ulkopuolinen valvonta

Suunnitelmallisen valvonnan lisäksi ympäristötoimi tekee myös muuta tehtävänänsä olevaa tupakkalain tarkoittamaa valvontaa. Usein suunnittelemattomat valvontatapaukset ovat ensisijaisia suhteessa suunnitelmalliseen valvontaan.

Suunnitelman ulkopuolista valvontaa vuonna 2025 olivat esimerkiksi:

- vähittäismyyntilupahakemusten käsittely
- asumiseen liittyvien tupakansavuvälitusten käsittely
- toimiminen tupakkalain asiantuntijana, neuvojana ja ohjaajana

Tupakkatuotteiden vähittäismyyntilupahakemuksia (sisältäen toimijan vaihdokset ja muut lupamuutokset) käsiteltiin VAT_QV001 raportin mukaan vuonna 2025 kahdeksan ja ilmoituksia 35 kappaletta. Toimipaikan lopettamiseen liittyviä ilmoituksia saapui kaksi kappaletta.

Vuonna 2025 pääosa tupakkavalvonnan suunnitelman ulkopuolisesta valvonnasta oli hakemusten/ilmoitusten käsittelyä. Tupakkalain muutoksen myötä loppuvuonna käsiteltiin runsaasti savuttomien nikotiinituotteiden vähittäismyynti ilmoituksia. Savuttomia nikotiinituotteita koskeva lakimuutos tuli voimaan suurimmilta osin 1.8.2025.

Tupakkalakiin liittyviä yhteydenottoja on kirjattu ohjaukseen ja neuvontaan liittyviä 6 kpl ja muita yhteydenottoja 7 kpl, lisäksi ilmoituksia kolme. Yksityiskiinteistöjen tapahtumien raportin mukaan tupakkaan liittyviä ohjausta ja neuvontaa oli kaksi.

3.3.4 Valvonnan voimavarojen riittävyys ja toiminnan kehittämistarpeet

Vuoden 2025 valvontasuunnitelmassa tupakkavalvontaan oli suunniteltu käytettävän 0,2 henkilötyövuotta. Valvontaan pystyttiin käyttämään 0,2 henkilötyövuotta (sisältää myös ennalta suunnittelemattoman työn). VAT_QV020 tupakan vuosiraportin mukaan suunnitelmalliseen valvontaan käytettiin 0,10 htv ja kokonaistyöaika oli 0,12 htv. Matka-aikoja ei ole kirjattu, koska tupakkatarkastukset tehdään pääsääntöisesti elintarviketarkastusten yhteydessä.

Myyntipaikkojen tarkastustoimintaan voimavarat riittävät. Suurin osa myyntipaikoista saa omilta keskusliikkeiltä ohjeet ja esim. kassajärjestelmään tarvittavat myynnin valvonnan toiminnot (esim. ikävalvonta ja lainvastaisten tuotteiden myynnin estäminen). Pienemmissä kohteissa tällaisia järjestelmiä ei ole ja näiden osalta neuvonnan tarve on suurempi.

Toiminnan kehittämistarpeina on tunnistettu tupakkalain vaatimusten esille ottaminen yleisötapahtumien osalta esim. ennakkotapaamisissa ja elintarviketarkastusten yhteydessä. Etämyynnin valvonnan osalta kaivataan tarkempaa valtakunnallista ohjeistusta, miten valvontaa tulisi suorittaa.

3.3.5 Tupakkavalvonnan tulot

Tupakkavalvonnasta olisi peritty vuonna 2025 VAT_QV020 raporttien mukaan vuosilaskuja jopa 41 000 €. Tämä summa vaikuttaa liian suurelta ja todennäköisesti Vati laskee maksuihin vasta loppuvuonna tulleet savuttomien nikotiinituotteiden myyntipaikkojen maksut. Nämä uudet maksut tulevat laskutukseen vasta vuodesta 2026 alkaen. Oman laskutusaineiston perusteella vuosilaskuja perittiin 28 350 €. (Vertailuna vuonna 2024 vuosilaskuja perittiin 29 400 €.) Hakemusten/ilmoitusten käsittelymaksuja perittiin 5 500 €. Tupakkalain muutoksen myötä savuttomien nikotiinituotteiden myynti tuli ilmoituksenvaraiseksi ja ilmoituksia jätettiin tavanomaista enemmän. Tupakkavalvonnan tulot olivat yhteensä 33 850 € ja maksut on kohdennettu terveysturvallisuuden kustannuspaikalle.

3.4 Lääkelain mukainen valvonta

Lääkelain mukainen valvonta ei kuulu suunnitelmallisen valvonnan piiriin. Lääkelain mukaista valvontaa tehtiin tupakkavalvonnan tarkastusten yhteydessä. Nikotiinikorvaustuotteiden myyntilupahakemuksia (sisältäen toimijan vaihdokset ja muut lupamuutokset) käsiteltiin vuonna 2025 neljä hakemusta. Yhteydenottoja on kirjattu yhdeksän kappaletta ja yksi valvontasuunnitelman ulkopuolinen tarkastuskäynti.

Nikotiinikorvaustuotteiden valvonnasta saatiin maksutuottoja VAT_QV020 raportin mukaan vuonna 2025 yhteensä vuosimaksuina 3630 € ja hakemusten käsittelystä 660 € eli yhteensä 4290 €. (Huom.: oman laskutusaineiston perusteella vuosimaksuja kerättiin 3190 €.)

3.5 Eläinlääkintähuolto

Eläinlääkintähuolto tarjoaa alueen tuotanto- ja lemmikkieläimille peruseläinlääkäripalveluja, kuten eläinten terveyden ja sairauksien hoitoa ja muuta eläinlääkäriapua. Lisäksi eläinlääkintähuolto vastaa eläimistä saatavien elintarvikkeiden alkutuotannon valvonnasta ja tarjoaa tuotantotiloille terveydenhuoltopalvelua. Virkaeläinlääkärit huolehtivat myös eläintautien vastustamisesta sekä eläinsuojelusta.

3.5.1 Eläinlääkintähuollon oleelliset painopisteet vuonna 2025

Seuraavassa on esitetty vuodelle 2025 asetetut eläinlääkintähuollon painopisteet ja kerrottu niiden toteutumisesta.

Sivutuotteiden jäljitettävyys

Toimialueella ei ole sivutuotelaitoksia.

Turkistarhojen lintuinfluenssan valvonta ja seuranta

Toimialueella ei ole turkistarhoja.

Eläinlääkärien lääkitsemisvalvonta

Toimialueelle ei ole tehty Avin lääkitsemisvalvonnan tarkastuskäyntiä. Ruokavirasto on pyytänyt yksittäisiltä eläinlääkäreiltä korjauksia antibioottien käyttötietojen toimittamisessa esiintyneisiin virheellisiin lääkemääriin.

Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteröinnin valvonnan tehostaminen

Kunnaneläinlääkärit ovat tarkistaneet rekisteröintiasioita muiden tilakäyntien yhteydessä Ruokaviraston ja Avin ohjeiden mukaisesti.

Siipikarjan salmonellavalvonnan tehostaminen

Annettu neuvontaa ja ohjausta siipikarjan pienimuotoisen toiminnan osalta toimijoille.

AVI:n ympäristöterveydenhuollon tehtävien siirtyminen Ruokavirastoon

Ruokavirasto ja Avi ovat tiedottaneet asiasta alueen virkaeläinlääkäreitä

Etelä-Suomen aluehallintoviraston painopiste

Imatran alueelle ei kohdistunut vuonna 2025 mitään erityistä aluehallintoviraston painopisteiden valvontaa.

3.5.2 Eläinlääkäripalvelut

Kunnallisten eläinlääkäripalveluiden saatavuus on ollut kattavaa, ja palveluja on pystytty tarjoamaan eläinlääkintähuoltolain edellyttämällä tavalla. Tuotantoeläinten pitäjille on pystytty tarjoamaan sekä ennaltaehkäisevät terveydenhuoltopalvelut että akuuttien sairastapausten hoidot. Lemmikien omistajat ovat saaneet tarvitsemansa eläinlääkäriavun.

Praktikkoeläinlääkäreiden virkoja on viisi, ja kolme vakituista eläinlääkärinä oli töissä koko vuoden. Vuoden aikana yhden viran viranhaltija vaihtui. Yksi eläinlääkäreistä oli koko vuoden virkavapaalla, viralle saatiin määräaikainen sijainen vuoden ensimmäiselle puoliskolle. Vuoden aikana oli myös pidempiä sairauspoissaoloja, joihin ei ollut kokoaikaisia sijaisia. Yksi määräaikainen eläinlääkäri teki valtaosan vuoden viikonloppupäivystyksistä. Kesällä eläinlääkintähuollossa oli kaksi viransijaista, loppuvuodesta sijaisia saatiin paremmin.

Eläinlääkintäpalveluiden järjestämiseen ei tullut katkoja.

Kiireetöntä ja kiireellistä eläinlääkäriapua annettiin suunnitelman mukaisesti kohtuullisessa ajassa ja etäisyydellä. Eläinlääkäripäivystys toimi keskeytyksettä vuorokauden ympäri koko vuoden.

Tuotantoeläintiloille tehtiin terveydenhuoltokäyntejä vuoden 2025 aikana yhteensä 54 kappaletta. Kaikki pyydetty terveydenhuoltokäynnit saatiin toteutettua. Valtaosan terveydenhuoltokäynneistä suoritti kaupungineläinlääkäri, joka oli erityisesti perehtynyt ja koulutautunut terveydenhuoltokäyntien tekemiseen. Terveydenhuoltokäyntejä pystyttiin siis tarjoamaan hyvin laadukkaana.

Vuoden 2025 eläinlääkintähuollon asiakaskäynnit ja potilasmäärät on esitetty alla olevissa taulukoissa:

Suoritteet, kpl	Virka-aikana	Päivystysaikana	Yhteensä
Sairaskäynnit	688	110	798
Pieneläinkäynnit	3527	508	4035
Eläinlääkärikäynnit yhteensä	4215	618	4833

Potilasmäärä, kpl	Virka-aikana	Päivystysaikana	Yhteensä
Potilaat vastaanotolla	3925	524	4449
Potilaat tiloilla	1529	139	1668
Potilaat yhteensä	5454	663	6117

3.5.3 Eläinsuojelu

Eläinsuojelua toteutettiin vuonna 2025 pääosin tehtyjen eläinsuojeluilmoitusten perusteella. Akuutit eläinsuojelutapaukset hoidettiin tavanomaiseen tapaan. Kohteisiin, joissa annettiin määräyksiä, tehtiin uusintatarkastuksia tarpeiden mukaan.

Suurin osa eläinsuojeluilmoituksista koski kissoja ja koiria. Valtaosa puutteista saatiin hoidettua neuvoilla, kehotuksilla ja määräyksillä.

Valvontaeläinlääkäri oli virkavapaalla 4kk alkuvuodesta ja irtisanoutui sen jälkeen. Väliajalla valvontaeläinlääkäriä sijaisti ympäristöpäällikkö. Keväällä ja kesällä hänelle saatiin viransijainen ja uusi vakituinen viranhaltija aloitti elokuussa 100 % valvontaeläinlääkäri virassa.

Ilmoitukseen perustuvia eläinsuojelullisia tarkastuksia tehtiin vuonna 2025 vähemmän kuin edellisenä vuonna. Kaikki kiireelliset eläinsuojelutapaukset saatiin hoidettua.

3.5.4 Muut viranomaistehtävät

Valvontaeläinlääkäri ja muut praktikkoeläinlääkärit suorittivat vuoden aikana myös muutamia muita heille kuuluneita viranomaistehtäviä. Näihin kuului muun muassa nautojen ja lampaiden näytteidenottoa ja hevosen TRACES-tarkastus.

3.5.5 Eläinlääkintähuollon tulot

Eläinlääkintähuollon klinikka- ja tarvikemaksuista saatiin maksutuottoja vuonna 2025 yhteensä 50 367 €. Maksut on kohdennettu eläinlääkintähuollon kustannuspaikalle.

3.5.6 Voimavarojen riittävyys

Yksi praktikkoeläinlääkäreistä oli virkavapaalla koko vuoden ja lisäksi kahdella viranhaltijalla oli pidempi sairauspoissaolo. Poissaolojen ajoiksi saatiin osalle ajalle sijaisia, mutta ei koko ajaksi. Lisäksi yksi määräaikainen sijainen teki lähes kaikki vuoden viikonloppu- ja juhlapyhäpäivystykset syksyyn asti, mikä vähensi merkittävästi vakituisten praktikkoeläinlääkäreiden päivystyskuormitusta. Ruokolahden vastaanotto jouduttiin sulkemaan useamman kuukauden ajaksi. Kesälle saatiin kaksi kesäsijaista. Syksyllä saatiin sijaisuudet paremmin täytettyä ja jokaisessa virassa oli kokoaikainen tai osa-aikainen viranhaltija tai sijainen. Lokakuusta alkaen esimiestehtävät siirtyivät johtavalle kaupungineläinlääkärille, jolloin esimiestehtäviin sekä hallinnollisiin tehtäviin kuten uuteen eläinlääkintähuoltolakiin valmistautumiseen saatiin paremmin allokoitua aikaa. Valvontaeläinlääkäriin virassa ei myöskään ollut viranhaltijaa tai sijaista koko vuoden ajan. Keväällä ja kesällä saatiin osa-aikainen sijainen ja syksyllä uusi viranhaltija aloitti vakinaisessa virassa. Kokonaisuudessaan vuosi saatiin hoidettua ilman suurempia vaikeuksia.